

NOVINKY

v sociální a zdravotní oblasti

nejen pro onkologicky nemocné a jejich blízké

7. ročník

2/2024

30. prosince 2024

Tento občasník pokračuje 7. rokem ve zlepšování informovanosti onkologicky nemocných a jejich blízkých na co mají během léčby a po ní nárok v oblasti sociální a zdravotní. Cílem je přinášet informace o aktuálních i plánovaných legislativních nebo organizačních změnách a hovořit o potřebných i ožehavých tématech.

Změny v dávkách hmotné nouze a státní sociální podpory

Nová dávka, které se říká „superdávka“, by se měla začít vyplácet od 1. července a bude zcela digitalizovaná – půjde o ni požádat online přes ministerskou aplikaci Jenda, případně to mohou lidé udělat na úřadech práce nebo na poštách.

Dávky, které se mají sjednotit, bere dnes zhruba 8–9 % obyvatel, tedy asi 350 tisíc domácností s 850 tisíci lidmi. Do nové superdávky se mají sloučit tyto dávky: příspěvek a doplatek na bydlení, přídavek na dítě a příspěvek na živobytí. Cílem je lépe zacílit dávky zejména na ty nejhudší a motivovat je, aby se snažili vydělávat, případně si našli lepší bydlení, tedy zlepšili své postavení, ale zároveň se neutrácely peníze ze státního rozpočtu.

Dávka se bude vztahovat na celou domácnost. Domácnost bude testovaná na kritéria příjmů a majetku. Aby prošla testem, bude smět vlastnit jednu nemovitost pro trvalé bydlení a další buď na bydlení, nebo na rekreaci, ale tu jen po dobu tří let od podání žádosti. Dále se toleruje jedno auto na dospělé osobu a maximálně dvě na domácnost. Na účtech budou smět mít žadatelé úspory ve výši 200 tisíc korun u prvního člena domácnosti a povolená částka se navyšuje o 50 tisíc na každého dalšího člena až na strop 400 tisíc korun u pětičlenné domácnosti. Státem podporované produkty jako stavební či penzijní spoření se do toho nezapočítávají. Pokud některý člen domácnosti nebude legálně pracovat ani si práci hledat, rodině se superdávka poníží o jeho podíl. A rodina navíc nedostane celý dětský bonus, který má být nástupcem přídatku na dítě.

Diskutuje se ještě o tom, jak se postavit k sankčnímu vyřazení z Úřadu práce a k exekucím. Za skupinu onkologicky nemocných je velmi zásadní přístup k osobám v 1. a 2. stupni invalidity. Najít si práci na částečný úvazek je pro tuto skupinu, zvláště v regionech s vysokou nezaměstnaností, velmi těžké a snížení dávky by bylo velmi kruté.

Jelikož jde o koaliční návrh předpokládá se, že projde v lednu sněmovnou, i přestože poslanci z řad koalice i opozice mají pozměňovací návrhy.

Výplata důchodu v hotovosti

Česká pošta zajišťuje každý měsíc výplatu důchodů těm klientům ČSSZ, kteří preferují výplatu v hotovosti. V listopadu 2024 vyplatila peníze 524 238 důchodcům. Více než polovina těchto příjemců preferuje doručení hotovosti na svou adresu, ostatní si důchody přebírají ve stanovený výplatní termín na poštách. Cena za tuto službu České pošty byla doposud 35 korun. Na základě jednání mezi Ministerstvem práce a sociálních věcí a Ministerstvem vnitra dojde k úpravě ceny od února 2025, a to na 78 korun za jeden vyplacený důchod.

Platba pojištění při práci v důchodu

Pracující důchodci, kteří odvádí důchodové pojištění a nechávají si vyplácet plnou penzi, místo drobného navyšování důchodu jednou za rok získali od roku 2025 nárok na slevu na pojistném na důchodové pojištění ve výši 6,5 % z vyměřovacího základu. Výhodu za práci v penzi tedy pocítí okamžitě při každé výplatě a výrazněji. Výše slevy u zaměstnanců pokryje celé odváděné pojistné na důchodové pojištění, takže ze svého budou odvádět jen 0,6 % na nemocenské pojištění a zdravotní pojištění. U OSVČ, které si platí celé důchodové pojištění ze svého, dojde ke snížení odvodů na důchodové pojištění o 6,5 % z 29,2 % na 22,7 %.

Doplatky za léky

Od roku 2025 platí, že uhrazené doplatky i jejich limity nově eviduje elektronický systém eRecept, který spravuje Státní ústav pro kontrolu léčiv (SÚKL). Instituce, která rozhoduje o tom, jaká bude výše úhrady za léčivý přípravek z veřejného zdravotního pojištění. V aplikaci eRecept si můžete zkontrolovat částku zaplacenou na doplácích.

Nadlimitní započitatelné doplatky nově nebudou zdravotní pojišťovny posílat zpět pojištěncům tak, jako tomu bylo podle starých pravidel. Nově je budou platit přímo lékárnám. V praxi to bude tedy vypadat tak, že pokud si půjdete z lékárny vyzvednout nějaké léky nebo speciální potraviny, které jsou ze zdravotního pojištění hrazené jen částečně, musí lékárna ověřit, jak jste na tom z hlediska limitu na započitatelné doplatky v systému eRecept. V případě, že už jste v danou chvíli dosáhli celkového ochranného limitu, musí vás o tom lékárník informovat a nebudete už započitatelné doplatky v daném kalendářním roce platit.

Neznamená to ale, že po dosažení ochranného limitu v daném roce nebudete platit v lékárně nic. I nadále budete muset platit nezapočitatelnou část doplatku a plnou cenu léku, který není hrazený z veřejného zdravotního pojištění (např. volně prodejně léky). Ceny léčiv se v lékárnách navíc liší, protože lékárny si mohou do ceny léku zahrnout svou obchodní přírážku. Ta se do ochranného limitu nezapočítává.

Samotná výše limitů zůstane stejná:

- **500 Kč** pro seniory nad 70 let a osoby ve III. stupni invalidity a ve II. stupni invalidity, pokud nebyl dané osobě přiznán invalidní důchod,
- **1 000 Kč** pro nezletilé do 18 let a seniory od 65 do 69 let,
- **5 000 Kč** pro ostatní.

Flexibilní novela zákoníku práce

Novela prodlouží zkušební dobu. Pro běžné zaměstnance ze 3 na 4 měsíce, pro ty vedoucí pak ze 6 na 8 měsíců. Výpovědní doba by měla nově začínat dnem doručení výpovědi, a ne až od prvního dne následujícího měsíce.

Zaměstnanci, kteří se vrátí z rodičovské dovolené do práce před tím, než jejich dítě dovrší 2 roky, se budou moc vrátit na stejnou práci a pracoviště.

Zákoník práce se stane pružnějším v možnosti v samorozvrhování směn. Dnes samorozvrhování umožňuje pouze režim práce na dálku a nově by byl aplikovatelný i na pracoviště zaměstnavatele. Pokud se tak zaměstnanec se zaměstnavatelem dohodne, ať si zaměstnanec sám rozhoduje, kdy chce pracovat. Výhodné to bude například pro studenty, „dohodáře“, kteří musí trávit čas také ve škole a jejich pracovní výkon nemusí limitovat nutnost být na místě například v kanceláři v určitých hodinách. Fungovat to bude tam, kde zaměstnavatele zajímá především výsledek, nikoli doba strávená na pracovišti.

Velká změna se bude týkat i čtrnáctiletých dětí, které chtějí smysluplně strávit letní prázdniny a přivydělat si nějaké peníze. Často se jedná o žáky, které čeká poslední ročník základní školy. Novela jim dá možnost, aby si našli nějakou lehčí práci, kde s nimi zaměstnavatel se souhlasem zákonných zástupců podepíše například dohodu o provedení práce. Budou moci pracovat v režimu maximálních 35 hodin týdně, resp. 7 hodin denně. Ale pozor, pracovat budou smět pouze o hlavních, letních prázdninách a některé práce budou zakázány.

Valorizace úrazových a pozůstalostních rent

Od ledna 2025 se zvýší náhrada za ztrátu na výděлку po skončení pracovní neschopnosti vzniklé pracovním úrazem nebo nemocí z povolání náležející zaměstnancům. Průměrný výdělek rozhodný pro výpočet náhrady za ztrátu na výděлку vzrostl o 0,6 % a 260 Kč. Nemoci z povolání se někdy týkají i řady onkologických pacientů, zejména v rámci nežádoucích účinků ze starších provozů a těžkých profesí.

Zároveň dochází k výraznému zvýšení jednorázové náhrady nemajetkové újmy pozůstalých rodinných příslušníků při úmrtí po pracovním úrazu. Současně se zvyšuje též limit pro náhradu přiměřených nákladů spojených s pohybem zaměstnance. Pro rok 2025 činí jednorázová náhrada nemajetkové újmy pozůstalých 902 200 Kč (meziroční nárůst o 53 600 Kč). Maximální částkou náhrady přiměřených nákladů spojených s pohybem je pro rok 2025 částka 67 700 Kč.

Zvýšení spotřební daně

Od ledna 2025 vzroste spotřební daň z cigaret, tabáku ke kouření, doutníků a cigarrillo o 5 %. Stejným tempem se zvýší sazby spotřební daně u těchto výrobků i v letech 2026 a 2027. Vyšším tempem (15 % ročně) se bude v letech 2025–2027 navyšovat sazba spotřební daně u zahřívávaného tabáku.

Zvýšení sazeb spotřební daně se aplikuje také u nově zdaňovaných alternativních tabákových výrobků. Sazba spotřební daně z náplní do elektronických cigaret v roce 2025 činí 5 Kč/ml, v případě nikotinových sáčků 0,8 Kč/g.

Nárůst sazeb bude pokračovat i v příštích dvou letech. U náplní do elektronických cigaret sazba spotřební daně vzroste v roce 2027 na 10 Kč/ml, u nikotinových sáčků pak na 1,7 Kč/g.

V roce 2025 také bude pokračovat zvýšení sazby spotřební daně z lihu, která se navýší o 10 % a v roce 2026 vzroste o 5 %.

Dlouhodobě se polemizuje, zda zvyšování spotřební daně má vliv na pokles kouření a pití alkoholu, tedy faktorů, které patří k jedněm z velkých příčin vzniku onkologického onemocnění.

Sociální poradenství pro onkologicky nemocné a jejich blízké v Amelii

Amelie, z.s. se dlouhodobě zabývá psychosociální problematikou onkologicky nemocných a jejich blízkých. Ve svých pobočkách poskytuje sociální poradenství, konzultace s psychologem, aktivity pro onkologicky nemocné a realizuje dobrovolnický program na onkologických odděleních.

Neváhejte se na ni obrátit na těchto kontaktech:

Praha a ostatní regiony	tel.: 739 004 222	socialni@amelie-zs.cz
Liberec	tel.: 608 458 277	socialni.liberec@amelie-zs.cz
Olomouc	tel.: 608 458 109	socialni.olomouc@amelie-zs.cz

(Ve všech pobočkách možno po telefonu, e-mailu a po domluvě také osobně nebo on-line)

MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

Úřad vlády České republiky

Amelie, z.s., Šaldova 15, 186 00 Praha 8 – Karlín

Více na: www.facebook.com/amelie.zs a www.amelie-zs.cz

pomáháme žít život s rakovinou